

Ewelina Bemnarek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Działalność choreograficzna Tatiany Asmolkovej w olsztyńskiej kulturze teatralnej

Choreographic Activity of Tatiana Asmolkova in the Theatre Culture of Olsztyn

Abstract

The subject of this paper is the choreographic activity of Tatiana Asmolkova in the artistic environment of Olsztyn. The contribution of Russian artists to the theater work of Olsztyn after 1990 was characterized, as well as the influence of the unique system of St. Petersburg culture and education. It presents the foundations of the dancer's artistic development, the process of gaining knowledge and experience, as well as the choreographic achievements in Olsztyn. Selected performances and choreographies realized in the Olsztyn community were discussed. A detailed list of theatrical productions from the beginning of the stay in Olsztyn has been included in chronological order.

Keywords: Tatiana Asmolkova, choreography, dance, theater, Olsztyn artistic milieu

Twórczość choreograficzna w kulturze Olszyna jest zagadnieniem niezwykle interesującym przez wgląd na wielobarwność i różnorodność jej przejawów. Nie ogranicza się tylko do środowiska teatralnego, ale również jest przejawem aktywności muzycznej, akademickiej, czy w szerokim pojęciu pedagogicznej. Na pełen obraz składają się Zespoły Pieśni i Tańca, prywatne Szkoły Tańca, jak również Teatr i Filharmonia. Autorka postanowiła zawęzić omawiany temat do sceny teatralnej.

Olsztyńskie środowisko artystyczne od przeszło 18 lat cieszy się obecnością i aktywnością artystki rosyjskiego pochodzenia – Tatiany Asmolkovej. Jej ceniona osoba dokonała wielu znaczących osiągnięć zawodowych oraz wniosła wyjątkową jakość w kulturę i sztukę Olsztyna. Jako choreograf jest postacią unikalną nie tylko na

skalę miasta, ale również na skalę województwa, a nawet kraju. Jej wyjątkowość wyraża się w doskonałym warsztacie i bogatym doświadczeniu zawodowym zdobytym w Rosji oraz w trakcie licznych podróży po świecie. Rosyjska tancerka i choreograf od 2002 rok nieprzerwalnie działa na rzecz kultury i sztuki regionu, a także kształci młodych tancerzy oraz adeptów sztuki aktorskiej. Zainteresowanie barwną postacią artystki i pedagoga zrodziło się z przekonania, że jej historia jest cennym źródłem dla zrozumienia procesów przebiegających we współczesnej kulturze scenicznej.

Problematyka związana z pracą zawodową, w tym twórczą, ruchową, choreograficzną i szeroko rozumianą pracą pedagogiczną okazała się trudna do pełnego zgłębienia, bez kontekstu biograficznego. W tym celu należało przestudiować życiorys choreograf sięgając do pierwszych kroków artystycznych. Utrudnienia związane z procesem zdobywania informacji związane były z brakiem opracowań naukowych, ograniczonym dostępem do materiałów badawczych np. rejestracji spektakli, brakiem aktualizacji oficjalnych informacji zamieszczanych na stronach internetowych, a w końcu z niechęcią samej artystki do opowiadania o sobie.

Metodą badawczą była metoda monograficzna, oparta na analizie działalności i dokumentacji. Wykorzystano technikę obserwacji uczestniczącej oraz wywiadu. Przeprowadzono liczne rozmowy z Tatianą Asmolkową, a także z ludźmi z jej otoczenia. W tym gronie znaleźli się reżyserzy, aktorzy, studenci, uczniowie oraz szeroko pojęci współpracownicy. Równie istotnym elementem była również analiza dokumentacji, a w której skład wchodziły archiwalne rejestracje spektakli, egzemplarze zrealizowanych sztuk, a także notatki, dyplomy i akta z prywatnego archiwum Tatiany Asmolkovej.

Choreografia olsztyńska wykraczała i nadal wykracza poza Teatr im. Stefana Jaracza. Od lat funkcjonują niezależne ośrodki tańca, takie jak Zespół Pieśni i Tańca „Warmia” oraz „Kortowo”, Pavlovic – Szkoła Mistrzów Tańca, czy Pracownia Tańca Pryzmat, w którą również zaangażowana jest Asmolkova. To świadczy o wyjątkowości tej postaci w olsztyńskim środowisku choreograficznym i tanecznym, a także o wpływie jaki na to środowisko wywarła. Potwierdzenia tego należy doszukiwać się w jej barwnym życiorysie oraz w dorobku artystycznym.

Autorka uznała za konieczne wyodrębnienie dwóch wątków, rozwijanych w kolejnych częściach artykułu. Są nimi: udział rosyjskich artystów w olsztyńską kulturę po roku 1990, omówienie specyfiki petersburskiej kultury i edukacji, w duchu której wychowana została Tatiana Asmolkova, a także analiza dorobku choreograficznego artystki w Polsce.

Wkład rosyjskich artystów w teatralne środowisko Olsztyna po roku 1990

Olsztyńskie środowisko muzyczno-teatralne od wielu lat współpracowało z rosyjskimi artystami na licznych płaszczyznach. Sytuacja ta wynikała z silnej współpracy

rozwijanych w czasach PRL. Również po roku 1990 olsztyńskie środowisko utrzymywało artystyczne kontakty z ośrodkami rosyjskimi. Duży wkład w to zjawisko miał ówczesny dyrektor Teatru im. Stefana Jaracza i założyciel Policealnego Studium Aktorskiego im. Aleksandra Sewruka w Olsztynie – Zbigniew Marek Hass. Jego współpraca z petersburskimi artystami była efektem zawiązanych w czasie studiów, kiedy kształcił się na kierunku reżyserii teatru muzycznego w Leningradzie, licznych znajomości w kręgach teatralnych.

Tatiana Asmolkova nie była pierwszym w Olsztynie choreografem i pedagogiem rosyjskiego pochodzenia, lecz jest jedyną, która związała się ze stolicą Warmii na tak wiele lat. Początkowo jej pobyt miał być krótki – kilkumiesięczny, związany ze współpracą przy realizacji opery. Planowany sezon artystyczny w Polsce zamienił się w przeszło 18 lat działalności. Sama artystka tłumaczy ten fakt licznymi nowo powstałymi projektami, w które była mocno zaangażowana. W latach poprzedzających jej przyjazd do Polski oraz w trakcie jej pobytu z olsztyńskim środowiskiem teatralnym związanych było również kilku rosyjskich artystów m.in. Rezida Gajanowa¹, której następczynią była Tatiana Asmolkova. W kolejnych latach współpracował z olsztyńskim teatrem także choreograf i aktor Matwiej Matwiejew². Upodobanie dyrektora zaowocowało przyjazdem rosyjskich artystów zarówno na określone projekty (w przypadku reżyserii spektakli), jak i na pełne etaty w sytuacji prowadzenia zajęć w Studium, a także na gościnne występy. Doskonałym przykładem jest obecność rosyjskich artystów podczas Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „Demoludy” organizowanego od 2007 roku. Przez lata organizacji wydarzenia można było zobaczyć m.in. spektakl „Nie-Hamlet” w wykonaniu Teatry Prijut Komedianta z Sankt Petersburga, „Gogol. Wieczory” – SounDrama Studio z Moskwy, czy „Dwóch w twoim domu” zespołu Teatr.doc z Moskwy³. Obecność tych artystów, mimo iż cenna, była jednak tylko chwilowa. Tatiana Asmolkova również planowała realizację jednorazowego projektu, jakim była praca przy operze „Tosca” Giacomo Pucciniego w reż. Zbigniewa Marka Hassa, gdzie odpowiedzialna była za choreografię. W tym czasie otrzymała propozycję pracy wykładowcy w Policealnym Studium Aktorskim im. Aleksandra Sewruka, co było związane z pozostaniem w Polsce na kilka kolejnych lat. Następne projekty i współpraca z wieloma twórcami sprawiły, że artystka pozostała w Olsztynie do dziś.

¹ Obecnie profesor nadzwyczajny w Rosyjskim Państwowym Instytucie Sztuk Scenicznych w Petersburgu.

² Aktor Teatru Muzycznego w Kaliningradzie.

³ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C4%99dzynarodowy_Festiwal_Teatralny_%E2%80%9EDemoludy%E2%80%9D.

Znaczenie rosyjskiej kultury i edukacji artystycznej a rola artystów z Sankt Petersburga

Unikalność artystyczna Tatiany Asmolkowej sięga początków jej edukacji. Zacząć należy od gruntownych różnic związanych z miejscem wychowania i kształcenia. Tatiana Asmolkowa przyszła na świat w 1974 roku w Leningradzie – obecnie Petersburgu, ponad pięćmilionowym mieście o najwyższych standardach kultury i sztuki. To właśnie w „Wenecji Północy” – jak nazywane jest miasto założone przez cara Piotra I – powstał i rozwinął się m.in. klasyczny balet rosyjski. Petersburskie sceny gościły najznamienitszych artystów wieków, takich jak: Matylda Krzesińska, Michaił Fokin, Waclaw Niżyński, czy Maja Plisiecka. Ponadto w mieście nad Newą powstała jedna z najlepszych szkół baletowych na świecie – Akademia Baletu Rosyjskiego im. Agrippiny Waganowej, której tradycje kultywowane są do dziś. Nieprawdopodobne dokonania rosyjskich artystów związanych z Petersburgiem wywierały i wciąż wywierają ogromną presję na młodych, początkujących adeptów sztuki.

To właśnie w Sankt Petersburgu w XVIII wieku zrodził się sławny na całym świecie balet rosyjski. „Wstąpienie na tron Anny Iwanowny przyniosło wielkie zmiany i miało doniosłe znaczenie dla rozwoju, a właściwie powstania szkolnictwa baletowego w Rosji”⁴. Od tamtego czasu balet rosyjski zdobył światową sławę i pozycję jednego z najlepszych na świecie. W parze z rozwojem artystycznym i technicznym szedł również rozwój metodyczny i pedagogiczny, czego najlepszym przykładem jest Agrippina Waganowa. „Waganowa nie tylko wykształciła wielką ilość tancerek, lecz także stworzyła własną metodę nauczania, którą podała w swym podręczniku *Zasady tańca klasycznego*. Jest to z dotychczas napisanych najlepsza książka traktująca o nauczaniu tańca klasycznego”⁵. Bogaty dorobek kulturalny i artystyczny carskiej stolicy dawał wspaniałe możliwości rozwoju, ale również wywierał ogromną presję na studentach sztuki. Dorównanie nieprawdopodobnym osiągnięciom artystów związanych z Petersburgiem było motywacją do działania i rozwoju. System, który narzucał wygórowane oczekiwania, a także wysokie ambicje artystki spowodowały, że rozwijała się intensywnie na wielu płaszczyznach.

Standardy sztuki, na których wychowywała się i kształciła Tatiana Asmolkowa są nieporównywalne do możliwości olsztyńskiej kultury. Dla lepszego zobrazowania przepaści sposobności, warto przyjrzeć się liczbom. W samym Petersburgu obecnie istnieje 80 teatrów, co daje ponad połowę wszystkich teatrów w Polsce⁶. Dla porównania, w Olsztynie prosperują dwa teatry państwowe i kilka grup offowych. Możliwość funkcjonowania w tak wyjątkowych warunkach pozwala przypuszczać, że

⁴ T. Wysocka, *Dzieje baletu*. PWN, Warszawa, 1970, s. 273.

⁵ *Ibidem*, s. 326.

⁶ Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Rosja-Teatr;4575232.html>.

ukształtowane spojrzenie na świat artystyczny, różni się od polskiego. Niewspółmierne są także możliwości rozwoju i edukacji. Petersburg może pochwalić się 33 uniwersytetami, które umożliwiają wszechstronne wykształcenie na najwyższym poziomie⁷. Ponadto, „północna stolica” jest ośrodkiem wielokulturowym, w którym obecność sztuki z całego świata jest oczywista. Pozwala to na poszerzenie horyzontów artystycznych i światopoglądowych. Z tego względu działalność Tatiany Asmolkovej wniosła w olsztyńskie środowisko artystyczne nową jakość. Dzięki wieloletniej pracy, a co za tym idzie – licznym projektom, wzbogaciła olsztyńską kulturę o nowy punkt widzenia i oryginalne rozwiązania artystyczne.

Edukacja artystyczna Tatiany Asmolkovej

Tatiana Asmolkova, dzięki możliwości przyswajania osiągnięć wysokiej kultury, kształtowała swój gust artystyczny już od najmłodszych lat. Pierwsze zapamiętane wspomnienia artystyczne sięgają trzeciego roku życia. Edukację rozpoczęła już w wieku pięciu lat, dołączyła do dziecięcego zespołu tańca, działającego przy Domu Kultury w Puszkinie. Następnie w wieku 10 lat trafiła do najbardziej prestiżowego, w tamtym czasie, zespołu tańca, który mieścił się w Pałacu Pionierów w Leningradzie. Po trzech latach została usunięta z powodu wzrostu. Wkrótce potem została zaproszona do zespołu „Профтехобразования”, gdzie z wieloma sukcesami spędziła 13 lat. „Podczas wieloletniej współpracy równoległe kształciła się w licznych szkołach oraz podejmowała prace związane z tańcem, choreografią i asystenturą reżyserską. W 1991 roku ukończyła Średnią Szkołę nr 500 w Leningradzie, uzyskując dyplom z medalem. Następnie, w tym samym roku, rozpoczęła edukację w College’u Kultury i Sztuki, również w Leningradzie, na specjalności pedagog-organizator twórczości choreograficznej. Trzy lata później otrzymała dyplom z wyróżnieniem”⁸. Ogromna pracowitość i zaangażowanie w połączeniu z ambicjami i talentem, prowadziły artystkę w stronę dalszego rozwoju i nowych wyzwań. W 1994 roku została asystentką Leonida Nosichina⁹ przy pracy nad otwarciem igrzysk „Gry dobrej woli”, a także repetytorem Aleksandra Kondratiuka przy przygotowaniach grupy dziecięcej występującej w tym wydarzeniu.

Ponadto w następnych latach zaangażowała się w działalność pedagogiczną, wykładając taniec w Studium „Rosjaneczka” w Młodzieżowym Ośrodku Kultury Komitetu Edukacji Burmistrza Sankt Petersburga oraz w Średniej Szkole Teatralnej nr 500 w Puszkinie.

⁷ Źródło: <https://www.languagecourse.net/pl/uniwersytety-st-petersburg>.

⁸ E. Bemnarek, *Działalność artystyczna i pedagogiczna Tatiany Asmolkovej*, praca licencjacka, Olsztyn 2020, s. 10.

⁹ Twórca i prowadzący zespołu „Профтехобразования”.

Jednak działalność pedagogiczna nie ograniczała młodej artystki. W 1996 roku dołączyła do zespołu baletu estradowego „Wenecja”, gdzie występowała na licznych scenach Petersburga, a także od 1997 roku piastowała stanowisko choreografa i kierownika w Teatrze Mody Liceum Kultury Tradycyjnej w Puszkynie. Dodatkowo Tatiana Asmolikova dobywała liczne podróże zawodowe w kraju i za granicą m.in. do Indii i Włoch, zdobywając unikalne/niepowtarzalne doświadczenie.

Edukacja artystyczna Tatiany Asmolikova trwała wiele lat. Ukończyła College Kultury i Sztuki, Sankt Petersburską Akademię Kultury, a także Akademię Baletu Rosyjskiego im. A. J. Waganowej w Katedrze Teorii i Historii Sztuki Choreograficznej¹⁰. Tak rzetelna edukacja pozwoliła na ukształtowanie gusty artystycznego, poglądu na sztukę, a także dała solidne i zasobne narzędzia do pracy zawodowej. Te unikalne umiejętności od 18 lat zrezyduje wykorzystuje w pracy artystycznej w Polsce.

Choreograficzna działalność Tatiany Asmolikovej w Olsztynie

Na przestrzeni 18 lat pobytu w Polsce, Tatiana Asmolikova zrealizowała 43 sztuki i widowiska oraz cykl 12 koncertów muzycznych z cyklu „Muzyczne Abecadło”. Większość z nich, bo aż 31 powstała w Olsztynie. Zakres działalności artystycznej obejmował w większości pracę choreograficzną, choć Asmolikova spełniała się również jako reżyser. Głównym ośrodkiem, z którym od przyjazdu do Polski związana jest rosyjska choreograf jest Teatr im. Stefana Jaracza, a co za tym idzie, także Policealne Studium Aktorskie im. A. Sewruka. Asmolikova była współrealizatorem wielu sztuk repertuarowych teatru, a także spektakli dyplomowych adeptów sztuki. Ponadto jest silnie zaangażowana w projekty Fundacji Tańca i Sztuki ARToffNIA i Pracowni Tańca Pryzmat. Na przestrzeni lat współtworzyła także z Olsztyńskim Teatrem Lalek, Filharmonią Warmińsko-Mazurską oraz Wspaniałym Teatrem Bez Nazwy z Gietrzwałdu, a także z indywidualnymi twórcami takimi jak Agnieszka Kołodyńska – Iglesias. Z uwagi na obszerność materiału związanego z realizacjami scenicznymi autorka pozwoliła sobie opisać tylko wybrane spektakle. Pełen chronologiczny spis został umieszczony na końcu pracy.

Pierwszą polską realizacją rosyjskiej artystki była opera „Tosca” Giacomo Pucciniego w reżyserii Zbigniewa Marka Hassa w 2002 roku. „Opera miała premierę w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie. Rosyjska artystka na zaproszenie reżysera stworzyła choreografię. Zespół, który miała przygotować ruchowo, nie był zawodowo związany z tańcem. W dużej mierze byli to chórzyści Olsztyńskiego Chóru „Bel Canto” oraz Chóru Chłopięcego Miasta Olsztyna.

¹⁰ Źródło: <https://polskakronikatanca.pl/zespol/>.

Dopełniali oni wokalnie wykonywane utwory oraz realizowali zamysł artystyczny Asmolkovej. Nie były to elementy trudne technicznie, lecz dodawały charakteru sztuce. Rosyjska choreograf posiadała wieloletnie doświadczenie w pracy nie tylko z profesjonalnymi tancerzami, ale również z amatorami, dzięki czemu bez problemu potrafiła dostosować poziom trudności do obsady. Jedynym utrudnieniem była bariera językowa¹¹. W tamtym czasie artystka poza językiem rosyjskim, biegle władała także francuskim. Brak znajomości języka polskiego początkowo utrudniał pracę przy pierwszych realizacjach, ale obustronne zaangażowanie i otwartość doprowadziły do sukcesu produkcji. „Spektakl był nietypowy ze względu na planowane miejsce grania. Pierwotnie zamysł obejmował rozłożenie wydarzenia na dwa dni i trzy różne miejsca: I akt grany w katedrze św. Jakuba, II akt w Teatrze im. Stefana Jaracza, III akt pod olsztyńskim zamkiem. Mimo problemów pogodowych i konieczności przeniesienia wydarzenia pod dach Filharmonii, opera odniosła sukces¹².”

Tatiana Asmolkova podczas próby, fot. z prywatnego archiwum artystki

Następnym projektem, w który w 2003 roku zaangażowała się rosyjska choreograf była sztuka „My fair lady” Frederick’a Loewe w reż. Vladimira Kiradieva. „W musicalu wzięły udział 104 osoby: 55 osób z Olsztyńskiej Orkiestry Symfonicznej, 45 z Olsztyńskiego Chóru *Bel Canto* pod batutą Jana Połowianiuka, oraz soliści

¹¹ E. Bemnarek, op.cit., s. 49.

¹² Ibidem, s. 49.

gościnni. Zadaniem bohaterki było stworzenie choreografii oraz ruchu scenicznego dla chóru i solistów”¹³. Choreografia wzbogacona została o tango i elementy tańca jazzowego, w którym m.in. się specjalizuje. Współpraca okazała się bardzo owocna i została zapamiętana przez twórców na wiele lat.

Dwa lata później w olsztyńskim teatrze doszło do realizacji sztuki pt. „Baby Pruskie” Alicji Bykowskiej-Salczyńskiej w reżyserii Szczepana Szczykno. „Była to adaptacja nagradzanego słuchowiska „Królowa Mokradeł”. Sztuka w dwóch aktach z prologiem powstała z okazji 60-lecia teatru i 80-lecia sceny, zbudowanej jeszcze w niemieckim Allenstein w 1925 r. W spektakl zaangażowany był również Teatr „Wę-gajty” – realizował oprawę muzyczną. Obsada była wyłącznie żeńska”¹⁴. W pierwszym akcie charakterystyczna była duża ilość choreografii i tańca, natomiast w drugim akcie choreograf skupiła się głównie na ruchu scenicznym.

Tatiana Asmolkova ma w swoim dorobku także pracę nad spektaklami dyplomowymi słuchaczy olsztyńskiego Studium. Jednym z nich był „Franz K.” na motywach „Procesu” Kawki oraz „Kuszenia Franza Kawki” Andrzeja Bartnikowskiego w reż. Cezarego Ilczyny. W sztuce kluczową rolę w kontekście choreograficznym odegrała scenografia. Głównym jej elementem był system ruchomych parawanów, które tworzyły labirynt. Rolą Asmolkovej było stworzenie ruchu przestrzennego w oparciu o elementy dekoracji. Warto również wspomnieć o sztuce „Intermedia Staropolskie” także w reż. Cezarego Ilczyny. Sztuka powstała w 2010 roku z okazji jubileuszu 600-lecia Bitwy pod Grunwaldem i osadzona została w epoce renesansu. Rosyjska artystka wykorzystała w choreografii tańce historyczne, takie jak: pawana, branle, czy polonez staropolski. Jest to dziedzina tańca w której Asmolkova się specjalizuje i sprawia jej wiele satysfakcji.

Na szczególną uwagę zasługuje okres współpracy z Januszem Kijowskim, ze względu na jakość i liczbę spektakli. Na przestrzeni 12 lat wspólnie stworzyli pięć realizacji teatralnych. Ostatnie przedstawienie miało premierę 26 września 2020 roku w Płocku. Pierwsza premiera odbyła się w 2008 roku, kiedy Janusz Kijowski piastował stanowisko dyrektora olsztyńskiego Teatru. „Mistrz i Małgorzata” Michaiła Bułhakowa odniósł zdecydowany sukces inscenizacyjny. „Najbardziej wyjątkową sceną choreograficzną był bal u szatana. Podczas tej sceny choreograf zastosowała nietypowe rozwiązanie. Zjawy zmarłych poruszały się parami w rytm muzyki, lecz każda postać posiadała swój własny charakter ruchu. Dzięki różnorodności form i energii, uzyskano efekt polifonii”¹⁵. Następne lata przyniosły sztukę pt. „Czerwone nosy” Petera Barnesy inspirowaną komedią dell’arte oraz cyrkiem Monty Pythona, bożonarodzeniową jednoaktówkę „Amahl i nocni goście” G.C. Menottiego, a także

¹³ Ibidem, s. 49.

¹⁴ Ibidem, s. 50.

¹⁵ Ibidem, s. 52.

w 2018 roku „Annę Kareninę” Lwa Tołstoja. W tej ostatniej Tatiana Asmolkova tworzyła ruch sceniczny i choreografię do muzyki Jerzego Satanowskiego. Spektakl zawierał 20 songów o różnym charakterze. Choreograf w pracy wykorzystała wieloletnie doświadczenie obycia z kostiumem. „W sceny balu Asmolkova wplotła m.in. tańce dworskie. Powiły się kombinacje kroków kadryla, czy long-way’a. Ważnym elementem choreografii był przeplatający się przez liczne sceny walc tańczony w scenach zbiorowych przez wszystkich aktorów. Pojawiły się też elementy abstrakcyjne. Scena balu masek została odrealniona. W spektaklu realne sytuacje przenikały się z nieoczywistymi rozwiązaniami. Jednym z nich było wykorzystanie tiulowej ściany w songu śpiewanym przez Aleksandrę Kolan. Usytuowanie tańczących aktorek za tiulem dało efekt imaginacji. Dodatkowo zabieg zniekształcenia kroków kadryla i wprowadzenie zmienności rytmów dodało tajemniczości i odrealnienia. Efektowną sceną był również bal u Katawasowa. Choreograf wykorzystała tam doświadczenie z rosyjskiego zespołu „Профтехобразования” oraz elementy widowiskowe”¹⁶.

Scena balu w choreografii Tatiany Asmolkovej, fot. z prywatnego archiwum artystki

Działalność choreograficzna rosyjskiej artystki wykracza poza ramy teatralne. Z powodzeniem odnajduje się w roli instruktora i choreografa grup dziecięcych

¹⁶ Ibidem, s. 53.

i młodzieżowych Pracowni Tańca Pryzmat. Zgrany duet artystek: Tatiany Asmolkovej i Katarzyny Grabińskiej od lat tworzy kolejne projekty przy udziale m.in. Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej. Przykładem jest widowisko taneczne „Gra o taniec” w reż. K. Grabińskiej, „w którym tancerze zamieniają się w graczy i wciągają widza do świata wielkich i szalonych gier”¹⁷.

W ramach działalności Pracowni Tańca Pryzmat rosyjska choreograf sprawdziła się również w roli reżysera takich widowisk jak: „5 żywiołów” w 2016 roku, „Akademia Pana B.” w 2018 oraz „PRYZMAT vs. BROADWAY” w 2019 roku. Wszystkie te projekty opierały się o całoroczną pracę grup Pryzmatu w przedziale wiekowym od 3 do 60 i więcej lat, które tworzyły spójną całość połączoną tematem przewodnim. Poza przygotowaniem choreograficznym prowadzonych grup, zadaniem Asmolkovej było nadanie kształtu i płynnego przebiegu całości widowiska oraz zadbanie o jego dramaturgię.

Choreografia olsztyńska jest obszarem, który dynamicznie się rozwija. Najlepszym dowodem na to jest powstanie Olsztyńskiego Teatru Tańca działającego przy Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych. Nie oznacza to oczywiście, że osiągnięto szczyt możliwości. W tej dziedzinie wciąż pozostaje wiele do osiągnięcia. Należy dbać o jej rozwój i wspierać kolejne działania. Postać Tatiany Asmolkovej niezwykle istotnie wpłynęła na kształtowanie olsztyńskiej choreografii, ale także gustu mieszkańców miasta. Na temat rosyjskiej artystki wypowiadały się osoby zasłużone dla kultury miasta np. Janusz Kijowski, Katarzyna Grabińska, a także aktorzy i studenci, którzy mieli okazję z nią współpracować. W tym gronie znaleźli się aktorzy: m.in. Sylwia Krawiec i Radosław Jamroż.

„Charakterystyczną cechą jej pracy jest ogromna elastyczność. Z powodzeniem dostosowuje się do koncepcji reżyserskiej i nie narzuca swojego stylu ruchu”¹⁸. Jest to umiejętność bardzo cenna, ponieważ wprowadza różnorodność i bogactwo stylów i technik. Tatiana Asmolkova płynnie porusza się po rodzajach tańca i posiada na ich temat szeroką wiedzę zarówno praktyczną, jak i teoretyczną. Już sama specjalizacja jest różnorodna. Szczególnie ukierunkowana jest na taniec klasyczny, jazzowy, ludowy oraz historyczny. Ponadto równie sprawnie porusza się w innych gatunkach i stylach takich jak taniec współczesny, towarzyski, czy hip-hop. Jest artystką wszechstronną. Doskonale odnajduje się również na płaszczyźnie dramaturgicznej. Dzięki swoim bogatym doświadczeniom scenicznym w wielu sferach: tanecznej, reżyserskiej, choreograficznej i pedagogicznej, posiada unikatową wiedzę i umiejętności pozwalające realizować choreografie w szerszym wymiarze, niżeli tylko w technicznym”¹⁹.

¹⁷ <http://pryzmat-taniec.pl/repertuar/gra-o-taniec>.

¹⁸ Wypowiedź Janusza Kijowskiego z 8.06.2020 r.

¹⁹ E. Bemnarek, op. cit., s. 56.

Niniejsze opinie doskonale obrazują umiejętności, doświadczenie oraz pozycję rosyjskiej choreograf w olsztyńskim środowisku artystycznym. Wielu rozmówców zwraca uwagę na niekwestionowany profesjonalizm rosyjskiej artystki. Jej bogaty dorobek zawodowy znacznie wykracza poza przestrzeń choreografii oraz Olsztyna, jednak na potrzeby pracy autorka ograniczyła się do lokalnej działalności. Wielotorowe wykształcenie artystki, pokaźne doświadczenie zawodowe oraz duże zaangażowanie istotnie wpłynęło na stan lokalnej choreografii, a także na kształtowanie zmysłu piękna wśród olsztyńskich widzów.

Podkreślić należy również znaczącą rolę rosyjskiej edukacji artystycznej oraz walory Sankt Petersburga, dającego ogromne możliwości kształcenia. Oczywistym jest, że wszystko to nie mogłoby wystarczyć, gdyby nie kreatywność, ambicje i zapał Tatiany Asmolkovej w doskonaleniu się na wielu płaszczyznach równocześnie. Dzięki temu od 2002 roku olsztyńska publiczność może cieszyć się efektami działań artystki na wielu scenach miasta.

Literatura

Bemnarek E., *Działalność artystyczna i pedagogiczna Tatiany Asmolkovej*, praca licencjacka, Olsztyn 2020.

Wysocka T., *Dzieje baletu*. PWN, Warszawa, 1970.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C4%99dzynarodowy_Festiwal_Teatralny_%E2%80%9EDe_moludy%E2%80%9D.

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Rosja-Teatr;4575232.html>.

<https://www.languagecourse.net/pl/uniwersytety-st-petersburg>.

<https://polskakronikananca.pl/zespol/>.

<http://pryzmat-taniec.pl/repertuar/gra-o-taniec>.

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest działalności choreograficznej Tatiany Asmolkovej w olsztyńskim środowisku artystycznym. Scharakteryzowany zostały wkład rosyjskich artystów w twórczość teatralną Olsztyna po 1990 roku, jak też wpływ unikalnego systemu petersburskiej kultury i edukacji. Przedstawiono fundamenty rozwoju artystycznego tancerki, proces zdobywania wiedzy i doświadczenia, a także dorobek choreograficzny w Olsztynie. Omówione zostały wybrane spektakle i choreografie zrealizowane w środowisku olsztyńskim. Zamieszczono dokładny wykaz realizacji teatralnych od początku pobytu w Olsztynie w układzie chronologicznym.

Słowa kluczowe: Tatiana Asmolkova, choreografia, taniec, teatr, olsztyńskie środowisko artystyczne